

KRAJOWY OŚRODEK BADAŃ I DOKUMENTACJI ZABYTEKÓW W WARSZAWIE
KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

Nr załącznik nr 1

6074

1. Obiekt:

KOŚCIÓŁ EWANGELICKI
ob. rzym.-kat. filialny p.w. Św. Kazimierza Królewicza

2. Czas powstania:

1896-1897 r.

3. Miejscowość:

GRYŻLINY

11. Zdjęcia, rzut, sytuacja, orientacja:
stan obecny:

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - elewacja wschodnia

mapa orientacyjna:

4. Adres:

Gryżliny
13-332 Jamielnik

nr ewidencyjny działki: **67/5**

nr księgi wieczystej: **KW** [redacted]

5. Przynależność administracyjna:

województwo: **warmińsko – mazurskie**
powiat: **nowomiejski**

gmina: **Nowe Miasto Lubawskie**

6. Poprzednie nazwy miejscowości:

Grizlin

7. Przynależność administracyjna przed 01.01.1999 r.

województwo: **toruńskie**

gmina: **Nowe Miasto Lubawskie**

8. Właściciel i jego adres:

Parafia p.w. Najświętszego Serca Jezusa
Radomno
13-304 Radomno

9. Użytkownik i jego adres:

Parafia p.w. Najświętszego Serca Jezusa
Radomno
13-304 Radomno

10. Rejestr zabytków:

Numer: **A - 4494**

Data: **23 I 2008**

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu:	13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrza, wyposażenie, instalacje itd.):
<p>Kościół p.w. św. Kazimierza, zbudowany został w latach 1896-1897 na terenie zespołu podworskiego w stylu neogotyckim. Do roku 1945 był kościołem ewangelickim, po II wojnie światowej przejęty został przez parafię rzymskokatolicką w Radomnie.</p>	<p>1. SYTUACJA: Wieś położona 9 km na północ od Nowego Miasta Lubawskiego, 4 km na południe od Jemielnik; Kościół wzniesiony w centrum wsi, około 200 m od głównej drogi;</p> <p>2. MATERIAŁ, KONSTRUKCJA, TECHNIKA: <u>FUNDAMENT</u> – kamienny z opracowanych z czterech stron granitowych głazów narzutowych łączonych, zaprawą wapienną, wtórnie uzupełnioną zaprawą cementową; zwieńczony od góry potrójną rolką ceglana składającą się z dwóch warstw wozówkowych rąbkiem na płask kładzionych oraz środkową główkową rąbkiem pionowych kładzioną; <u>ŚCIANY</u> – z cegły palonej pełnej łączonej zaprawą wapienną, tynkowane od wnętrza; <u>STROPY</u> – prezbiterium przekryte sklepieniem kolebkowym o łuku ostrym; nawa przekryta więźbą półotwartą o pułapie górnym; <u>PODŁOGI</u> – posadzka terakotowa, z sześciobocznych płytek <u>STOLARKA OKIENNA</u> – pierwotne okna witrażowe w stalowych ramach; <u>STOLARKA DRZWIOWA</u> – pierwotna; główne drzwi wejściowe w portalu – krosnowe z nadświetlem zamkniętym od góry łukiem ostrym; dwuskrzydłowe; o skrzydłach w konstrukcji ramowej opierzonej w awersie deskami, z ozdobnymi zawiasami hakowymi tarczowymi; drzwi do zakrystii – krosnowe zamknięte od góry łukiem odcinkowym; jednoskrzydłowe; o skrzydle w konstrukcji ramowej opierzonej w awersie deskami, z ozdobnymi pasowymi zawiasami hakowymi; <u>SCHODY</u> – schody na chór pierwotne, granitowe, okrągłe, umieszczone w wieży; <u>WIĘZBA DACHOWA</u> – pierwotna: nad prezbiterium – więźba płatwiowo-kleszczowa, usztywniona wzdłużnie płatwią stopową, połaciową i kalenicową; nad nawą - półotwarta więźba płatwiowo-kleszczowo-wieszarowa trójwieszakowa, o wieszakach, w co piątym wiązarze; usztywniona poprzecznie kleszczami, a wzdłużnie płatwiami; <u>POKRYCIE DACHOWE</u> – ceramiczna dachówka holenderka;</p> <p>3. RZUT: na rzucie wydłużonego prostokąta, z nieco węższym prosto zamkniętym prezbiterium i masywem wieżowym na planie kwadratu oraz niewielką zakrystią przy wschodniej ścianie prezbiterium;</p> <p>4. BRYŁA: zwarta, jednokondygnacyjna, z nieco węższym i niższym prosto zamkniętym prezbiterium; przekryta dachami dwuspadowymi; z masywem wieżowym w fasadzie, zwieńczonym od góry dwuspadowym dachem; oraz niewielką zakrystią przekrytą dachem pulpitowym;</p> <p>5. ELEWACJE: <u>ELEWACJA PÓŁNOCNA</u> – na kamiennym cokole, ceglana, zamknięta od góry trójkątnym szczytem schodkowym zwieńczonym sterczynkami i wimpergami, a wypełnionym czterema tynkowanymi blendami; w przyziemiu z blendą zamkniętą od góry łukiem pełnym, mieszczącą trzy ostrołukowo zamknięte od góry otwory okienne wypełnione witrażami; z lewej strony do elewacji przylega zakrystia o ceglanej elewacji zwieńczonej trójkątnym półszczytem; <u>ELEWACJA POŁUDNIOWA</u> – z masywem wieżowym, nieco występującym przed lico elewacji; po bokach wieży elewacja zwieńczona trójkątnymi półszczytami a w narożach sterczynkami; elewacja wieży czterokondygnacyjna, zamknięta od góry trójkątnym schodkowym szczytem z tynkowanymi blendami, (ciąg dalszy patrz wkładka nr 1)</p>

14. Kubatura:	15. Powierzchnia użytkowa:	16. Przeznaczenie pierwotne:	17. Użytkowanie obecne:
4640 m³	456 m²	SAKRALNE	SAKRALNE
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacje (po 1945 r.):		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcja dachowa, pokrycie dachowe, wyposażenie i instalacje):	
<ul style="list-style-type: none"> Po 1945 roku bieżące remonty kościoła; 1989 rok – przełożenie pokrycia dachowego nad kościołem; 2002 roku – kapitalny remont organów; 2003 rok – malowanie wnętrza kościoła; 2004 rok – renowacja witraży w korpusie nawowym; 2007 rok – renowacja witraży w prezbiterium; 2011 rok – planowany kapitalny remont dachu oraz prace przy osiadających fundamentach prezbiterium, powodujących pękanie ściany szczytowej; 2011 rok – planowane usunięcie opaski betonowej wokół kościoła; 		<ul style="list-style-type: none"> Ogólny stan zachowania kościoła dobry. Osiadanie fundamentów ściany szczytowej prezbiterium, powodujące jej spękanie. Miejscowe zawilgocenia konstrukcji dachowej. Ubytki tynku w blendach. 	
		20. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie:	
		<ul style="list-style-type: none"> Skucie betonowej opaski wokół kościoła. 	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania):

- Akta parafii w Radomnie, Archiwum Diecezji Toruńskiej w Toruniu
- Akta kościoła w Gryżlinach, Archiwum parafii w Radomnie

22. Bibliografia:

- Boetticher A., Die Bau und Kunstdenkmäler der Provinz Ostpreussen, Königsberg 1893
- Schmidt B., Die Bau- und Kunstdenkmäler des Kreises Rosenberg, 1906

23. Źródła ikonograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania):

24. Uwagi różne:

25. Opracowanie karty ewidencyjnej (data i podpis):

Tekst:

mgr Ewa Bożejewicz ... *listopad 2010 r.* ... *Ewa*
(data i podpis)

Plany, rysunki :

mgr Ewa Bożejewicz ... *listopad 2010 r.* ... *Ewa*
(data i podpis)

Zdjęcia fotograficzne:

mgr Ewa Bożejewicz ... *listopad 2010 r.* ... *Ewa*
(data i podpis)

Miejsce przechowywania negatywów: **Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Olsztynie**

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających):

27. Załączniki:

ZAŁOŻONO WKŁADEK - 6

1. Miejscowość: NOWE MIASTO LUBAWSKIE 2. Gmina: NOWE MIASTO LUBAWSKIE 3. Powiat: NOWOMIEJSKI 4. Województwo: WARMIŃSKO-MAZURSKIE	5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres KOŚCIÓŁ EWANGELICKI ob. rzym.-kat. filialny p.w. Św. Kazimierza Królewicza Gryźliny, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie	6. Zawartość wkładki: DALSZY CIĄG OPISU
12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu:	13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrza, wyposażenie, instalacje itd.): zwieńczonym sterczynkami; podzielona na trzy poziomy dwoma tynkowanymi fryzami; wieża w przyziemiu z profilowanym kształtkami ceglanymi portalem zamkniętym o góry łukiem odcinkowym; w wyższych dwóch kondygnacjach z niewielkimi, wąskimi otworami okiennymi zamkniętymi od góry łukiem ostrym; w kolejnej kondygnacji z dwoma ostrołukowo zakończonymi otworami okiennymi wypełnionymi drewnianymi żaluzjami; <u>ELEWACJA WSCHODNIA</u> – na kamiennym cokole, ceglana, pięcioosiowa, oszkarpowana, z prostokątnymi otworami okiennymi zamkniętymi o góry łukiem ostrym; poprzedzona niewielką zakrystią, z dwuosiową elewacją północną; <u>ELEWACJA POŁUDNIOWA</u> – na kamiennym cokole, ceglana, z trójosiową zakrystią poprzedzającą elewację prezbiterium; elewacja z dwoma niewielkimi okienkami klatki schodowej oraz trzema otworami okiennymi zamkniętymi ostrołukowo znajdującymi się w ścianie nawy; elewacja zwieńczona ceglanym gzymsem schodkowym poprzedzonym tynkowanym fryzem; <u>ELEWACJA PÓŁNOCNA</u> – na kamiennym cokole, ceglana, czteroosiowa, z trzema otworami okiennymi w ścianie nawy i jednym otworem okiennym w ścianie prezbiterium; elewacja zwieńczona ceglanym gzymsem schodkowym poprzedzonym tynkowanym fryzem; 6. WNEȚRZE: jednonawowe, z jednoprześłowym węższym prezbiterium; z chórem wspartym na dwóch drewnianych filarach oraz dwóch zaczepach; 7. INSTALACJE: elektryczna;	

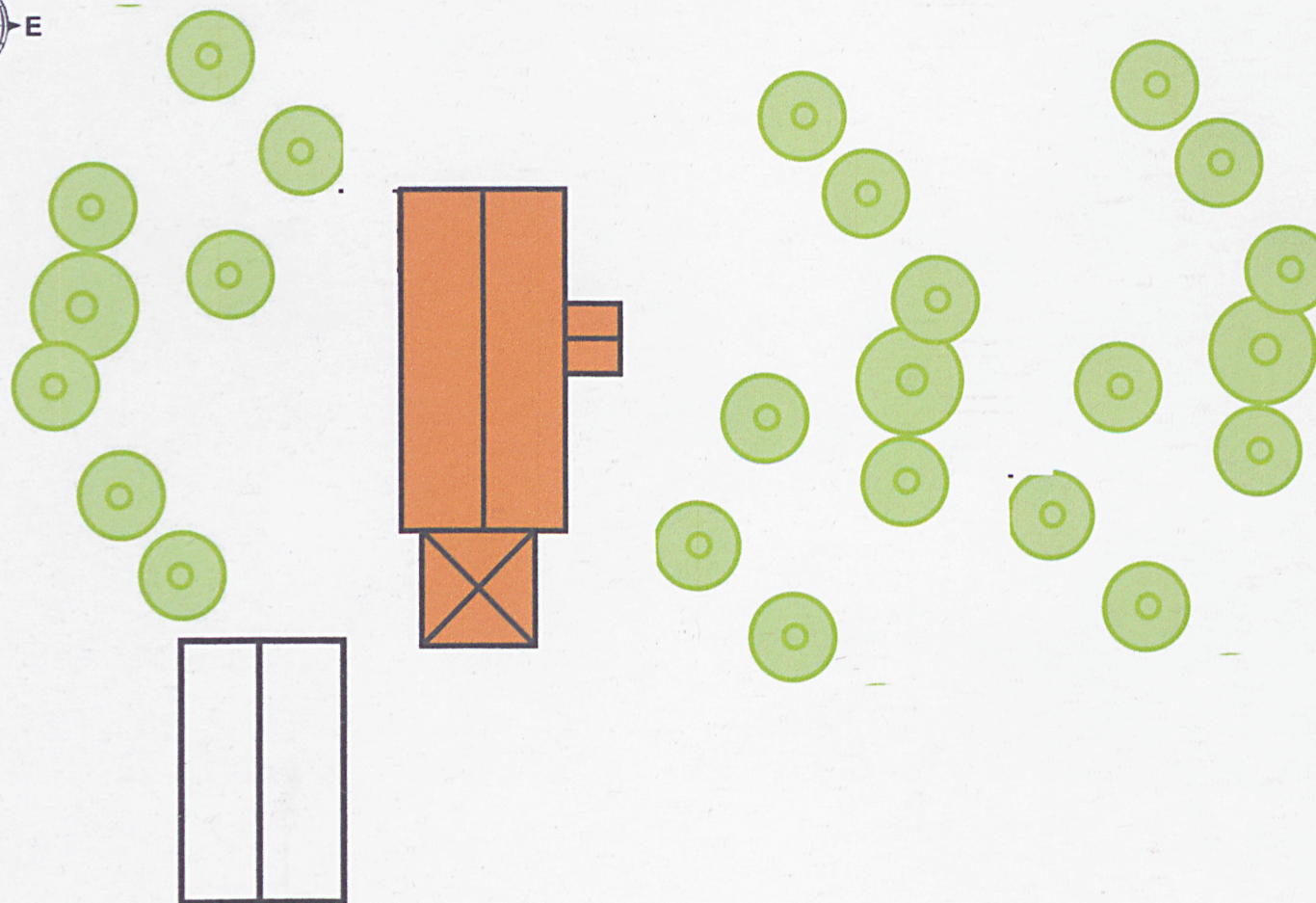
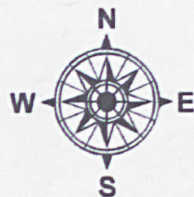
Wkładkę założyła: mgr Ewa Bożejewicz (data i podpis) wrzesień 2010 r.

1. Miejscowość: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**2. Gmina: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**3. Powiat: **NOWOMIEJSKI**4. Województwo: **WARMIŃSKO-MAZURSKIE**

5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres

KOŚCIÓŁ EWANGELICKI
ob. rzym.-kat. filialny p.w. Św. Kazimierza Królewicza
Gryżliny, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie

6. Zawartość wkładki:

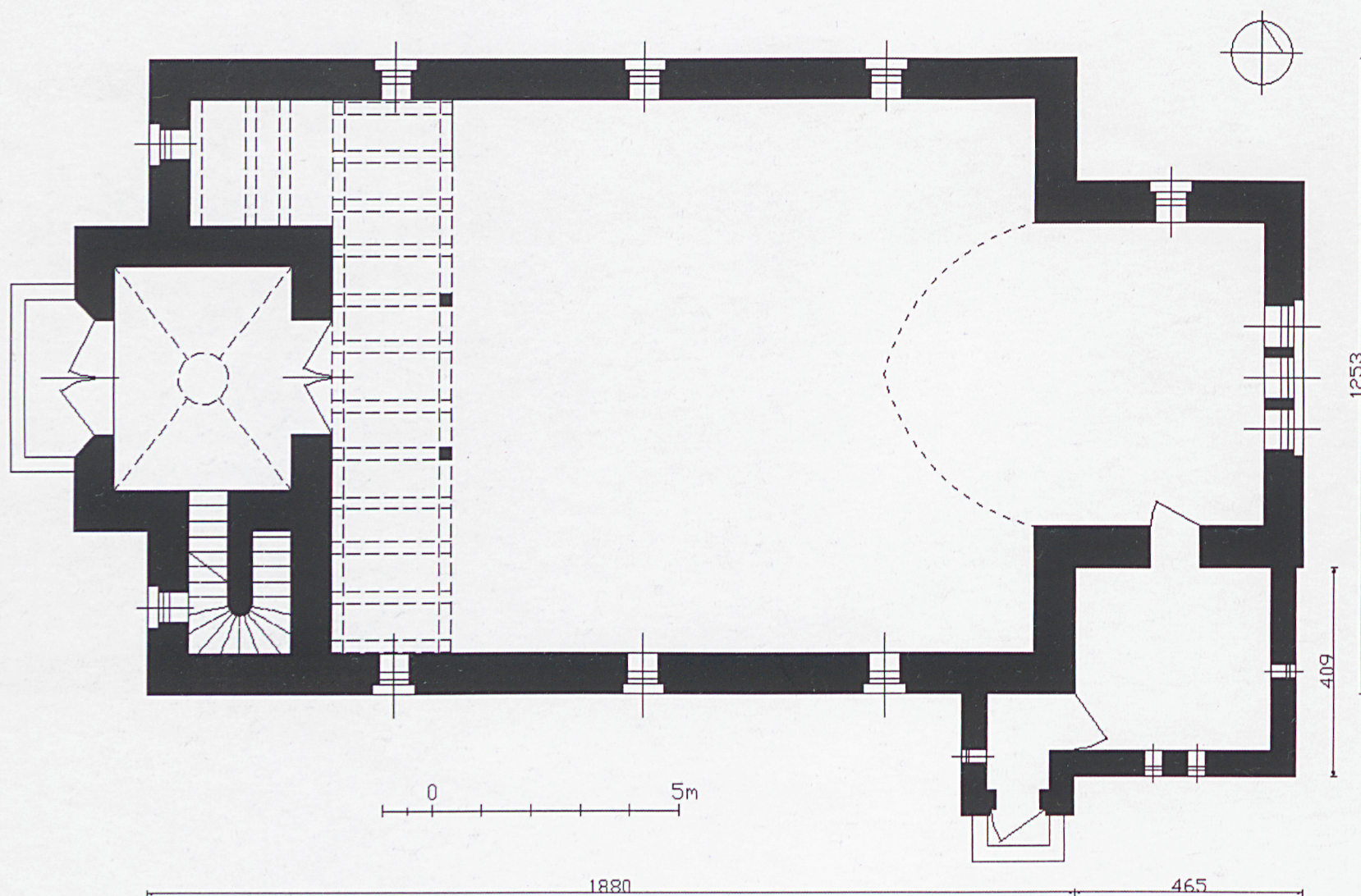
MAPA SYTUACYJNA↑
Temielnik↓
Nowe Miasto Ł.

1. Miejscowość: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**2. Gmina: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**3. Powiat: **NOWOMIEJSKI**4. Województwo: **WARMIŃSKO-MAZURSKIE**

5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres

KOŚCIÓŁ EWANGELICKI
ob. rzym.-kat. filialny p.w. Św. Kazimierza
Gryżliny, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie

6. Zawartość wkładki:

RZUT PRZYZIEMIA

1. Miejscowość: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**
2. Gmina: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**
3. Powiat: **NOWOMIEJSKI**
4. Województwo: **WARMIŃSKO-MAZURSKIE**

5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres

KOŚCIÓŁ EWANGELICKI
ob. rzym.-kat. filialny p.w. Św. Kazimierza
Gryżliny, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie

6. Zawartość wkładki:

FOTOGRAFIE

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - elewacja południowa i zachodnia

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - elewacja północna

Gryżliny, Kościół p.w. Św. Kazimierza - elewacja wschodnia

1. Miejscowość: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**
 2. Gmina: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**
 3. Powiat: **NOWOMIEJSKI**
 4. Wojództwo: **WARMIŃSKO-MAZURSKIE**

5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres

KOŚCIÓŁ EWANGELICKI
 ob. rzym.-kat. filialny p.w. Św. Kazimierza
 Gryżliny, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie

6. Zawartość wkładki:

FOTOGRAFIE

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - widok w kierunku prezbiterium

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - widok na chór

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - belkowy strop nagi chóru

1. Miejscowość: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**
2. Gmina: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**
3. Powiat: **NOWOMIEJSKI**
4. Województwo: **WARMIŃSKO-MAZURSKIE**

5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres

KOŚCIÓŁ EWANGELICKI
ob. rzym.-kat. filialny p.w. Św. Kazimierza
Gryźliny, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie

6. Zawartość wkładki:

FOTOGRAFIE

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - otwór okienny

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - stolarka okienna

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - przesklepienie przyziemia wieży

1. Miejscowość: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**
2. Gmina: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**
3. Powiat: **NOWOMIEJSKI**
4. Województwo: **WARMIŃSKO-MAZURSKIE**

5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres

KOŚCIÓŁ EWANGELICKI
ob. rzym.-kat. filialny p.w. Św. Kazimierza
Gryżliny, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie

6. Zawartość wkładki:

FOTOGRAFIE

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - stolarka drzwiowa

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - skrzydło głównych drzwi wejściowych

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - stolarka drzwiowa

1. Miejscowość: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**
 2. Gmina: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**
 3. Powiat: **NOWOMIEJSKI**
 4. Województwo: **WARMIŃSKO-MAZURSKIE**

5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres

KOŚCIÓŁ EWANGELICKI
 ob. rzym.-kat. filialny p.w. Św. Kazimierza
 Gryżliny, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie

6. Zawartość wkładki:

FOTOGRAFIE

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - wejście do zakrystii

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - stolarka drzwiowa w zakrystii

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - zamek drzwi wejściowych

1. Miejscowość: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**
 2. Gmina: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**
 3. Powiat: **NOWOMIEJSKI**
 4. Województwo: **WARMIŃSKO-MAZURSKIE**

5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres

KOŚCIÓŁ EWANGELICKI
 ob. rzym.-kat. filialny p.w. Św. Kazimierza
 Gryżliny, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie

6. Zawartość wkładki:

FOTOGRAFIE

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - klatka schodowa

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - klatka schodowa

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - XIX-wieczny piec żeliwny

1. Miejscowość: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**
2. Gmina: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**
3. Powiat: **NOWOMIEJSKI**
4. Województwo: **WARMIŃSKO-MAZURSKIE**

5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres

KOŚCIÓŁ EWANGELICKI
ob. rzym.-kat. filialny p.w. Św. Kazimierza
Gryżliny, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie

6. Zawartość wkładki:

FOTOGRAFIE

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - strop nagi więzy

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - konstrukcja dzwonna

1. Miejscowość: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**
 2. Gmina: **NOWE MIASTO LUBAWSKIE**
 3. Powiat: **NOWOMIEJSKI**
 4. Województwo: **WARMIŃSKO-MAZURSKIE**

5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres

KOŚCIÓŁ EWANGELICKI
 ob. rzym.-kat. filialny p.w. Św. Kazimierza
 Gryżliny, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie

6. Zawartość wkładki:

FOTOGRAFIE

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - więźba dachowa nad prezbiterium

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - przesklepienie prezbiterium

GRYŻLINY, Kościół filialny p.w. Św. Kazimierza - więźba dachowa